СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 52. — Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 3 марта, 1923.

VOL. XXXI. — No. 52. — Jersey City, N. J., Saturday, March 3, 1923. — THREE CENTS

ПАЛАТА ПРИНЯЛА ЗАКОН ПРО ФАРМЕРСЬКІ КРЕДИТИ

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Палата послів приняла нині 305 голосами проти 36 проект закона про кредитову допомогу для фармерів, котрий є компромісом з усіх трох внесених в тій справі проектів.

З огляду на те, що сенат вже принав сей проект, але в дещо відмінній формі, справу відослано сейчас до конференції представників обох полат, щоби вирівнали ріжниці.

Головні точки нового проекту такі: на просторі Злучених Держав має повстати дванайцять інституцій, які мають називатися посередними кредитовими банками („інтермідийт кредит бенкс"), а котрими зарядкувати мають урядники федеральних земельних банків („федерел лend бенкс"). Посередні кредитові банки мають зараз дістати по пять міліонів долярів капіталу кождий. Гроші має вложити департамент скарбу (себто федеральний уряд). З тих гроший банки будуть давати фармерам позички на речинець 9 місяців до 3 літ, — позички, які мають бути гарантовані плодю та магазиновими посвідками, покриваючими до 75 процент (три четвертини) довгу. Уряд має діставати назад свій капітал в той спосіб, що половина чистого доходу має бути обернена на сплачение урядови вложених в підприємство гроший. В той спосіб уряд дістане назад свої гроші, а мимо того все ще лишиться властителем банків. Кромі сього на основі сього самого закона мають бути потворені приватні інституції з капіталом по чверть міліона долярів кожда, які мають торгувати рільничими паперами, платними по 6 місяцях або більше.

МОЛОЧНИЙ ЗАКОН УХВАЛЕНИЙ

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Сенат ухвалив нині величезною більшостю голосів закон про так зване виповнене молоко („филд милк"), за котрий так побивався фармерський блок, а котрим вороги теперішнього уряду побивали доспішно корабельний закон.

Сей закон забороняє виробляти молоко через додавание до води звичайних молочних складників. Таке молоко буде вважатися фальшованим средством поживи, та буде виключене з перевозу в межистейтовій торговлі. Кого піймають на торгованню ним, заплатить грубу грошеву кару та дістанеться до вязниці на рік.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ УРЯДОВО ЗАКИДИ БЕЗСУДНИХ СМЕРТИЙ НА ЖОВНІРІВ

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Комітет сенату, котрий мав розслїдувати закиди джорджійського сенатора Сотсона, що будцімто американських жовнірів у Франції без суду карано смертю, покінчив нині свою роботу та видав рішенне, що він вважає всі закиди за безосновні.

Закиди сенатора Ватсона, нині вже небіщика, викликали були свого часу величезну сензацію в цілій Америці. Сенатор був предложив тоді навіть фотографії шибеніць, на котрих вішано американських вояків без суда. Він показав листи від жовнірів, потверджуючі його закиди. Тепер комітет, переслухавши свідків, прийшов однодушно до переконання, що Ватсон впав жертвою обману.

ШИРОКІ ПЛЯНИ АМЕРИКАНІЗАЦІЇ

ПИТСБУРҐ, Па., 1. марта. — Джеймс Дейвис ,секретар (міністер) праці, виступив тут перед конвенцією одного великого товариства з промовою про американізацію, в котрій сказав, що уряд задумує робити широку акцію за наданнєм горожанства 7 міліонам чужинців, живучим тепер в Злучених Державах, та за відосланнєм решти до країв їх походження.

ХОЧУТЬ ДОПУСТИТИ ІМІҐРАНТІВ ДО ҐАВАЇ

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Сенатовий іміґрацийний комітет видав нині опінію за допущенням іміґрантів з Европи до американських посілостий на Гаваї, бо в противнім разі Японці скоро опанують сі посілости.

ПЛЯН ЗБИРАННЯ ЗАХІДНИХ ЗЕЛІЗНИЦЬ В 4 ВЕЛИКІ ПІДПРИЄМСТВА

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Федеральній Комісії для Межистейтової Торговлї предложено плян, після котрого всі залізниці на заході від Шікаґо мають бути зібрані в чотири великі підприємства, з котрих кожде мановби мати до 30,000 миль зелізничої дороги та коло 2 міліярди долярів капіталу.

Як видно з пляну, кожда з чотирох зелізничих систем получує Великі Озера з Тихим Океаном та має на цїли кращу комунікацію межи середною Америкою та західним побережем Злучених Держав.

ЗБИРАЮТЬСЯ ПОЛАГОДИТИ СПРАВУ ФІНСЬКОГО ДОВГУ

ВАШІНҐТОН, 1. марта. — Полагодженя справу сплати военного довгу Анґлії, департамент скарбу возметься тепер до полагоди державного довгу Фінляндії.

Сей довг виносить 8 міліонів 281,000 долярів в капіталї та коло 1 міліон 150,000 долярів в процентах. Сподіються, що умови сплати будуть подібні до умов сплати анґлійського довгу.

ЗІ СЛІДСТВА ПРОТИ ПРОГИБІЦИЙНОГО ТОВАРИСТВА

НЮ ЙОРК, 1. марта. — Державний прокуратор, котрий веде слідство в справі надуживання фондів Анти-салунової Ліґи для особистих цїлий прогибіційних аґітаторів, завізвав директорів, щоби вони пробували очиститися від закидів через виказнїйше документами, як вони витратили 24 тисячі долярів зібраних гроший.

МІСІОНАРІ З КАНАДИ

Филадельфійська „Америка" повідомляє, що небаром приїдуть до Злучених Держав, на запросини адміністратора о. П. Понятишина, два місіонарі з чина св. Спаса в Канаді. Вони будуть уладжувати місії по сих українських парохіях де дістали запрошенне.

ЮНІЯ „БУТЛЕҐЕРІВ"

В місті Болтимор, Мерілєнд, пачкарі горівки („бутлеґери") заснували товариства взаїмного обезпеченя, котре стягає від своїх членів річної вкладки 10 долярів. Вкладка йде на оплату адвокатів на випадок арештовання властями.

САМОВБИЙСТВО НА ВОДОПАДІ НАҐАРІ

Туристи, що минувшої середи зібралися коло великого американського водопаду ріки св. Лаврентія коло Найеґра, звернули увагу на одного мущину, що з підозрілим поденервованим ходив берегами ріки. Нарешті, коли ніхто не сподівався сього, мущина скинув зі себе плащ та кинувся у воду. Про якийнебудь ратунок і мови не було: холодна вода схопила його сейчас, понесла на кручі та скинула почерез обрив на скали. Його тіла ще й досі не найдено.

В плащи, полишенім на березі, найдено документи, з яких показалося, що він був іміґрантом, родом з Вірменії та жив в Ню Йорку. Звернувшися на адресу його мешкання, подану на карточці, поліція довідалася, що небіщик жив там зі своїм братом, Ілєю Апостолом. Вінбув все сумовитий, і раз навіть пробував поповнити самовбийство при помочи отруї. Тепер до смерти товкнула його зовсім незначуча справа. Мав небіщик та його брат пса, котрого ще щенятем вони купили собі зараз по приїзді до Америки. Через те, що собака гризла все, що попало її під зуби, брат Ілля постановив продати його, щоби позбутися шкідника. Се він і зробив в вівторок сполудня, коли Миколи не було дома. Тимчасом Микола, вернувши домів та не найшовши пса, засумував за ним так, що сейчас пішов до сестри, позичив 10 долярів, всів на поїзд до Найеґра Фолс, і там зараз на другий день поповнив самовбийство.

ОБМЕЖЕННЯ ПОМИЛУВАННЯ В РОСІЇ

Оголошена большевиками амнестія всім учасникам білих армій постепенно обмежується. З початку з числа осіб, що підлягали амнестії, були виключені старшини. Тепереж знову совітським представництвом оголошена постанова ВЦЦ-ка згідно якій в число амнестованих не попадають: юнкери, вахмістри і фельфебелі білих армії, всі особи з висшою освітою, іміґранти вільних професій і військові урядовці.

ВІД ОБЄДНАННЯ

З огляду, що на будуче треба буде виказати, котрі організації кілько зложили податку, проситься посилачих податок о подаванне, до котрої організації належать, пр: „Бр. св. Стефана. від. 160" (Укр. Народного Союза. Провідіння, Незалежний Комітет Обєднання і пр.). Сі товариства, котрі того перше не зазначили, проситься в другім листі подати.

Також проситься пп: Секретарів відділів Організацій і Комітетів Обєднання, щоби підписували, а як можливе, давали свої нумери і печатки на посвідках, отриманих з канцелярії Обєднання, бо ходять чутки про надужиття з підробленням тих посвідок в одній чи двох місцевостях.

Адреса Обєднання:

136 So. 4th St., Philadelphia, Pa.

Теодор Грицей, рек. секр.

ЛІТЕРАТУРНИЙ СУД НАД М. ГОРКИМ

В грудні місяці 1922 р. в Харкові, при дуже чисельній публиці відбувся літературний суд над письменником Максимом Горким. Літературним експертом був проф. Самарін, поетичним Діменштейн. Обвинувачував Гуревич, боронив Рівлик. Дискусія тривала довго. Проф. Самарін твердив, що Горкий, це пролетарський письменник, а Діменштейн, що він людина „надклясова", до пролетарської влади ставився „критично", в глибині душі не є марксістом, ані демократом-революціонером. Він людина настрою, поет, а не політик. Клясова суть Горкого — здеклясований дрібний буржуй. Другий обвинувачець Рожичин сказав, що між пролетаріятом і Горким сьогодня — пропасть. Горкий не зміг залишитися з пролетаріятом. Він виїхав за кордон, мовляв, лікуватись і там, вилив всю жовч на пролетарську революцію. Він був однаково звязаний і з міщанством, яке паплюжив, але котре його любило, як Толстого і Короленка, теж ворогів міщанства. Присуд був вынесений такий: „М. Горкий ніколи не був пролетарським письменником, а лише „попутчиком" пролетаріяту, і сьогодня поставив сам себе поза лавами пролетаріяту".

ХАРЧЕВА КАТАСТРОФА В КИЇВІ

Втікачі з Київа повідомляють, що після Нового Року в Київі прийшло до харчевої катастрофи в звязку з загальним критичним харчевим положенням на Україні та з крайною непорадністю місцевих совітських властей. В половині січня в місті не стало харчів. Ціни на решітки хліба й инші харчі раз підвисшились. Ціна одного фунта житнього хліба дійшла до півмільона рублів. З неї причини в місті вибухли заворушення, які совітські власти подавлюють.

В ДОНЕЦЬКОМУ ВОДОЗБОРІ

В Донецькому камяновугільному водозборі цілком спинилась здобичи вугля в таких шахтах: Петромаарґійські копальні, шахта Нр. 4. Катериновського товариства, шахти Олена, Голубського товариства, Рутченковські копальні шахти Горжковського. Опроче цього спинена цілком робота на цілому ряді дрібних копалень. Що торкається селянських шахт, то вони провадять працю в незначних розмірах, але виключно для місцевих потреб. Харківські відомости вказують з повною яскравістю на те, що становище в Донецькому водозборі, що далі то погіршується. В нормальний час головний контінґент робітників складався з селян Орловської, Курської, Пензенської, Калуської, Чернигівської, Херсонської, Полтавської і Катеринославської, губ. Тепер величезна більшість шахтярів виїздить до дому, зрікаючись працювати в місцевости, де харчова криза заострилась. По данним Харківського бюра гірничої промисловости умови, в яких знаходиться Донецький водозбір, о стільки погіршились, що в жадний спосіб нема можливости виконати урядови завдання по постачанню вугля до Центральної Росії. Теперішньої здобичі на силу вистачає для місцевих потреб. Оприче того прилаштування шахт, не зважаючи на спроби електрифікації, стало цілком непридатним й навряд чи довго витримає. Особливо гостро стоїть справа з лісом для кріплення шах, буровою сталю і вентіляцією.

ПОВСТАНСЬКИЙ РУХ НА УКРАЇНІ

В Запорожській і Одеській губерніях згідно донесенням місцевих органів державного політичного управління, знову зявились повстанські загони, які виступають під гаслом: „Жеміть комуністів з совітів". Повстанцям допомагають голодуючі селяне, які разом з ними переводять розграбовання продовольчих складів. Повстанці оперують в місцевостях віддалених від залізничих ліній, нападаючи на містечка і села, де знаходяться запаси збіжа й чиняють самосуди над комуністами; ніколи вони роблять нальоти на ті залізничі стації, де мають довші перетанки продовольчі поїзди. Роспорядженням Фрунзе для ліквідації повстанців притягнено кавалерійські частини особливо призначення, з огляду на те, що звичайна кінота й піхота не виявляє потрібної енерґії в боротьбі з повстанським рухом.

РОЗСТРІЛИ НА УКРАЇНІ

Харківський „Комітет" повідомляє: в Київі доконано засуду смерти на 18 особах, обвинувачених у контр-революції. Прохання засуджених за помилуванними відкинено. Окрім цього київський трибунал засудив на розстріл двох повітових харчевих комісарів за систематичне хабарництво.

ФРАНЦІЯ БОЇТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА У СПРАВІ ЇЇ СПОРУ З НІМЕЧЧИНОЮ

ПАРИЖ, 1. марта. — В тутешніх урядових кругах заявляють, що французьке правительство занепокоїлось вістями з Вашінґтону, які повідомляють, що державний секретар Гюс має намір інтервенювати в імени Злучених Держав Америки у спорі між Францією й Німеччиною.

Досі, як кажуть, Французи вірили, що Америка не хоче мішатись до французько-німецького спору і з того вони були вдоволені, бо вважали, що Америка оставляє їм свобідну руку в Рурщині.

Отому французьке правительство тепер зажурилось вістями з Вашінґтону. Воно заявляє, що жадних предложень у справі французько-німецької угоди не прийме, але зазначує, що вже сама спроба вмішування у спір Америки або Анґлії зашкодить Франції, бо тільки додасть духа Німцям і скріпить їх опір проти французької окупації в Рурщині.

НІМЕЦЬКІ МОНАРХІСТИ ВЗИВАЮТЬ ДО ВІЙНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ

БЕРЛІН, 1. марта. — Провідники німецького правого табора використовують теперішне прикре положенне Німеччини для своєї аґітації проти републиканського ладу.

Ґраф Вестарп взиває німецький нарід, щоби зірвав усякі дипльоматичні зносини з Францією і Бельгією іпоти не зачинав з тими державами жадних переговорів поки не заберуться з Рурщини.

Ґенерал фон Франсуа радить в часописі „Дойтше Цайтунґ", щоби Німці зачали в Рурщині повстанську війну проти французьких наїзників, яка, як каже, справила би їм конець.

Полевий маршал фон Гінденбурґ на зібранню в Гановер сказав, що Німці в боротьбі з Французами мусять сповнити свій обовязок, хотяйби подерся останній прапор і зломився послідний меч. Красше умерти чесно, говорив він, аніж жити безчесно.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР В ГОСТЯХ У АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

ЛОНДОН, 1. марта. — Нині вперве від початку світової війни був німецький амбасадор в гостях у англійського короля.

Німецький амбасадор др. Ґустав Штамер сьогодня обідав в палаті Бакінґен з королем Юрієм і королевою Марією.

АНГЛІЙСЬКИЙ НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ВЕЧЕРІ В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН, 1. марта. — На нинішній річній вечері „Американської Університетської Спілки" був гостем англійський престолонаслідник князь Валії, американський амбасадор полковник Джордж Гарві; і посолка пані Естор.

Всі вони виголосили принагідні промови, в яких натякали на приязні між Анґлією й Америкою яко двома великими анґло-саксонськими націями.

Амбасадор Гарві назвав англійського престолонаслідника „Білим Князем" і у своїй бесіді заявився за анґло-саксонським союзом.

Пані Естор сказала, що князь Валії се один з найліпших Американців, яких вона колинебудь знала, бо він розуміє, що Американці відчувають.

Князь Валії говорив доволі довго. Він заявив, що Анґлійці й Американці повинні почуватись як найблизшими, але притім людьми світовими, не відокремленими від світа.

ПОСАҐ ДЛЯ ПОЧТОВИХ УРЯДНИЧОК В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 1. марта .— Німецький міністер почт і телеграфів, Штінґль, оповістив, що відтепер дівчата, котрі працюють на почті, будуть діставати від почтового уряду приданю, коли вийдуть замуж .За кождий рік служби урядничка дістане по шлюбі одномісячну платню.

НАРАДА В СПРАВІ ПОЛЬСЬКО-РОСИЙСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ

ВАРШАВА, 1. марта. — В понеділок зачалися в Москві вступні наради між Польщею і Росією у справі заключення торговельного договору. З польської сторони беруть участь у сій конференції: посол Кноль, торговельний радник Ленцький і урядник міністерства торговлі Фаберкевич.

МУСТАФА КЕМАЛ ПАША ЗА СКОРИМ МИРОМ З АЛЯНТАМИ

ЦАРҐОРОД, столиця Туреччини, 1. марта. — Нині говорив на турецькому національному зібранню (в парляменті) в Анґорі (в Малій Азії) голова турецького правительства Мустафа Кемал паша. Він заявив, що Туреччина хоче мира і того скорого мира, але вирішенне про принятте мира лежить в руках алянтів. Якщо вони признають, казав він, турецьку судову й економічну независимість, так шлях до мира буде отворений.

Кажуть, що Кемал паша здобуде більшість зібрання для свого мирового пляну.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД АЛЯНТІВ ЧВЕРТЬ БІЛЮНА ДОЛЯРІВ ЗА УДЕРЖУВАННЄ АРМІЇ НАД РЕНОМ

ПАРИЖ, 1. марта. — Американське правительство зажадало нині формально від альянтської комісії „военних відшкодовань" суми $250,000,000 яко звороту коштів удержання протягом кількох літ американської окупаційної армії над Реном в Німеччині.

ХОЧЕ КУПИТИ БУДИНОК НА АМЕРИКАНСЬКУ АМБАСАДУ

ПАРИЖ, 1. марта. — Тутешній американський амбасадор Майрон Т. Герик хоче купити новий будинок на амбасаду. Власник сього дому хоче за нього $300,000.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сити і заграницею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗАПЕРЕЧЕННЄ ПОЛЬСЬКИХ „УГОДОВИХ" ЧУТОК.

Недавно подали ми були заяву голови галицького У. Н. Комітету у Львові, д-ра Володимира Бачинського, із запереченням польських чуток про „угодові" заходи Українців. Сю заяву подали ми були неповну, бо вона була сконфіскована львівським судом. Тепер одержали ми повний текст сеї заяви і подаємо її вдруге.

Вона взучить:

В останніх часах польська преса, навязуючи до кампанії проти моєї особи, снує дивовижні фантазії в тім напрямку, немовто між краєвим проводом і відвічальними чинниками на еміграції наступили розходження, та що краєвий провід від довшого часу (як се подає „Нова Реформа" в спеціяльній телеграмі зі Львова) веде якісь переговори з польським урядом на підставі „територіяльної автономії, ухваленої польським соймом".

Яко голова Міжпартійної Ради і голова Народнього Комітету з усею рішучістю стверджую, що ані від довшого часу не велися ані тепер не ведуться ніякі переговори ані з польським урядом, ані з якиминебудь польськими партіями, ані взагалі з Поляками.

Одночасно заявляю, що нічого мені не відомо, аби хтонебудь з українських відповідальних чинників чи поодиноких політичних осіб якінебудь переговори вів або наміряв вести.

Вкінці зазначую, що між краєвим проводом і відвічальними чинниками на еміграції панує повна гармонія та однозгідність поглядів щодо напрямку і завдань нашої політики. Інсинуаційні змагання польської преси йдуть в тому напрямку, щоби з одного боку створити для заграниці ілюзію мнимих угодових тенденцій, а з другого боку в краю посіяти зерно недовіря та спричинити роздвоєнє і розбитє українського громадянства.

Маю глибоке переконанне і тверду віру, що інсинуаційна робота без огляду на її жерело розібється о непохитну поставу нашої суспільности, а тимсамим всі ворожі заходи минуться зі своєю метою.

Львів, 2. лютого, 1923. Др. Володимир Бачинський.

* * *

Кромі заяви галицького У. Н. Комітету видала подібну заяву також Галицька Міжпартійна Рада.

Ся заява звучить:

Останніми часами поширилися в польських газетах вістки про зломанне одноцільного фронту української суспільности і про непорозуміння між краєвим політичним проводом та відвічальними чинниками на еміграції. З приводу сего скликано на 2. лютого Міжпартійну Конференцію, в якій взяли участь б. посли і делеґати української трудової і радикальної партії.

По довших нарадах констатовано однозгідно, що ніодна з українських політичних партій, ані ніхто з політичних діячів — ніколи не вів, не веде і не думає вести якінебудь переговори ані з польським урядом ані з польськими партіями.

Далі констатовано, що між політичним проводом в краю і відвічальними чинниками на еміграції панує повна згода щодо політичної лінії.

Тому наше громадянство хай не вірить брехням газет, хочби тільки тому, що в краю ніхто з політичних чинників не має права вести такі переговори. До ведення якінебудь переговорів покликаний виключно Президент Української Національної Ради ЗУНР, зглядно чинники ним уповажнені.

Львів, дня 2. лютого, 1923.

ЗА МІЖПАРТІЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ:
Др. Володимир Бачинський, Др. Лев Бачинський, Др. Антін Гарасимів, Др. Іван Макух.

ЯК ДБАЮТЬ ПРО ДОВЕРШЕННЄ ФОНДУ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ?

1. МИКОЛА ГРУБРИН, з Виннеаполис, Минн.: — Бракувало нам ще кількадесять долярів до третьої части тої суми, яку ми зложили на Позичку Національної Оборони і не було способу їх зібрати. Я просив о. Гривнака, щоби перевів ще раз збірку в церкві. О. Гривнак відправив акафист, а притім зібрано 36 дол., які залучаю. На Позичку зібрано з нашої громади 1,130 дол., а тепер на Фонд 407 дол., значить більше як приписану третину. Тішимось, що наша громада як попередно так і тепер сповнила совісно свій народний обовязок. На нашу думку повинна в цей спосіб поступити кожда українська громада в Америці. Кождий знає добре, який обовязок тяжить на нім і його громаді. Той обовязок повинен бути безумовно всіми виконаний. Минули вже часи байдужности. Коли кров ллється; коли важиться наша і дітий наших доля, ми повинні звернути всю свою думку тільки на оборону рідного краю. Кождий заклик, який дотичить оборони української державности, повинні ми витати все із запалом та виконувати як святість. Коли хочемо, щоби було наше право на рідній землі, так вміймо постояти за него, щоб потім не прокляли нас наші рідні діти.

2. МИХАЙЛО САЛДАТ, з Рачестер, Н. Й.: — Зближається день 28-го лютого с. р., а з ним і день закінчення Фонду Негайної Допомоги. В тім дні буде кождий щирий син України ждати нетерпеливо на вістку, чи Фонд довершений і зі щирим серцем буде радіти, коли збірка буде перевершена.

Я є той, що прийхав перед кількома місяцями зі старого краю і на власні очі видів те страшне лихоліттє, спричинене проклятими ляцькими зайдами. І я Вам доповщу, що даремні зусилля Ляхів, бо цілий наш нарід проти них. Всюди по селах згадують з найбільшою пошаною нашого Президента д-ра Петрушевича та наше Галицьке Правительство, що так завзято боронять нашої справи. Цілий край як один муж за нашим Президентом.

Яко вірний горожанин Галицької України хочу і тут на американській землі сповнити свій народний обовязок, наложений нашим Правительством, і засилаю пять долярів на Фонд. Даю зі щирого серця і жалую, що не можу більше, та не маю, бо мушу ще сплачувати шіфкарту.

3. ІВАН ЯБЛОНСЬКИЙ, із Сенборн, Н. Й.: — Тут мешкаю сам один; Українців більше нема. Я ані бізнесмен, ані машиніст, а звичайний зелізничий робітник. Жию сам і тільки розради маю, як прийде наша часопись та принесе вісти зі старого краю. І вичитую радо то всьо, що про Ваш Фонд пишуть, але болить мене, що так поволи йде збірка. Готово ще таке бути, що Фонд не буде в цілости зібраний, а чи то не був би встид для нас? Щоби до того не прийшло, то засилаю ще декілька долярів. Попередно зложив я на оборону Галичини сто долярів, а тепер пересилаю двайцять. Ще трохи руште наш нарід і дозбирайте повних 30,000 долярів, щоб Ляхи потріскали зі злости.

Жертви на Фонд Негайної Допомоги належить слати до:
DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

Правительственний бльок. Розкол між кацапами.

Правительству Підкарпатської Руси вдалося згуртувати коло себе три державнотворчі партії на Підкарпатській Руси, а саме чеську аграрну з місцевим органом „Село", руську хліборобську з органом „Руська Нива" та соц.-демократичну з органом „Вперед".

Дня 23. січня ц. р. запросили ці партії до переговорів дра Антона Бескида з Пряшева, провідника т. зв. народної партії, про котрої конґрес я недавно писав. До партії цеї належить і часть приклонників т. зв., „земледільської автономної партії" (Мочкоша) й сутокацапської „трудової" (Гагатка). По довгих переговорах постановив др. Бескид приступити до славянського бльоку до 3-ох згаданих партій.

Бльок погодився у всіх важнійших політичних питаннях. Всі партії приняли політику славянської орієнтації, льояльности й вірности до чеськословацької республики, дальше політику свободи віри: осудили терористичний спосіб дотеперішньої аґітації; приняли **народню руську мову** з етимольоґією... Всі партії будуть домагатися чим скорішого переведення земельної реформи та індустріялізації Підкарпатської Руси. Після підготовких праць будуть домагатись розписання виборів до автономного сойму.

Відступленне дра Бескида від Гагатка значить, що союзники Гагатка оскільки в них дійсно славянське серце, мусять вкінці покинути цього кацапского авантурника, що лиш все руйнує, а прилучитись до тих, що будують нове житте для населення.

Що на це скаже „трудовая" партія, постараюсь написати пізнійше.

„Замах на Ужгород".

Ледви правительству Підкарпатської Руси вдалося зложити державнотворчий бльок, як вже зайшла небезпека, що бльок розібється. А саме появився проект праської влади, щоби жупанат в Ужгороді скасувати і перенести до Мукачева. В той спосіб ціла Підкарпатська Русь творила би тепер два жупанти: мукачівський і севаюшський.

Коли цей проект подав віцегубернатор Підкарпатської Руси до відома бльокови, др Михайло Брращайко в імени руської хліборобської партії з місця остро запротестував проти замаху на столицю Підкарпатської Руси. Не має нічого против знесення одного жупанату, але жупанат в Ужгороді мусить лишитися. Бо за жупанатом прийдуть до Мукачева й уряди центральні, і поволи знов стане актуальною справа 32 громад і їх вкінці таки остаточно прилучать до Словаччини.

За д-ром Бращайком пійшов і представник центральної Руско Народної Ради о. Волошин та представник соц.-демократії Клочурак. Протест цей відійшов до Праги і мабуть забе проект правительства.

Драматичний курс.

Від дня 1. лютого-мае вестися з рамени „Руського Театру товариства Просвіта" 3-місячний театральний курс. Тижнево буде 3 виклади. Учасників прийметься 50, та половину хлопців і дівчат.

Свято 22. січня в Ужгороді.

З нагоди 5. роковини проголошення самостійности України влаштовано 2. лютого в Ужгороді свято. Театральна труппа виставила 3. акт. Гетьмана Богдана Хмельницького та 4. акт. „Гетьмана Дорошенка", а також концертовий відділ. Свято влаштовано незалежно від ініціятиви тарнівського (петлюрівського) „центра" й тому взяли в ньому участь згідно Галичани й Наддніпрянці.

Клим Поліщук.

СЕРЕД МОРЯ.

Ми самі в розлютованім морі,
Розгойдались на хвилях страшних,
Не ломаймо руки в своїм горі,
Зачаровано днием в просторі
Від сумних берегів кримних...

Нам вітрила вітри потрощили,
Лиш надія на весла в нас є,
Саме море до нас говорило:
— Покажіть свою давную силу,
Що у грудях зболілих жиє!...

Тут богато в дорогу ходило
Сильних духом, відважних людей,
Та їх хвилі усіх погубили,
Об камінна човни їх розбили,
Збили піну з огнистих ідей!...

О, не смійсь, любе Море, над нами,
Ми невірно грізним пісням,
Що співаєш ти разом з вітрами, —
Ми уміли боротися з вами,
Загартовані чорним життям;

На сумних берегах виростали
І ус снах снився дивний нам світ,
А в дорогу бадьорими встали,
На руках ми кайдани порвали,
Посилаючи сонцю привіт!...

Там, за нами, тюрма і неволя,
Там кайдани дзвенять по ночах, —
На широко бурхливім роздолі,
Ми пливемо з країни недолі,
Щоб побачити радість в очах!...

Ми з відвагою й вірою в діло
У дорогу пустились самі, —
Так наляжмо-ж на весла всі — сміло,
Щоб аж Море кругом закипіло,
Раз нам сяє мета наша в тьмі!..

ДЕ БУДЕ УКРАЇНСЬКИЙ ХОР В МАРТІ

4th New York, N. Y., Hippodrome
5th Troy, N. Y., Music Hall
6th Poughkeepsie, N. Y. Matinee, Wesley College
8th Philadelphia, Pa. Academy of Music
9th Allentown, Pa., Lyric Theatre
11th Fall River, Mass., Matinee, Empire Theatre
12th Boston, Mass, Symphony Hall
13th Bridgeport, Conn., Pack Theatre

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
емальовані з золотим витиском
ЦІНА 5 ЦЕНТІВ.
Замовення слати до:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПРО ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ПИСМЕННИКАМ В АМЕРИЦІ

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Нема сумніву, що американські Українці за останні роки сповнили велике патріотичне діло. Без їх допомоги прийшлось би нам трубити в кулак. Кождому з нас добре відомо, кілько то всіляких складок, кілько фондів і ріжних датків завдячують старокраєві Українці своїм заморським братам. Ця жертволюбивість американських Українців буде записана золотими буквами на сторінках нашої історії, як одна з недавнійших появ у наших нинішніх важких злиднях.

Гадаю, що для самої нашої еміґрації в Америці складкова акція теж останеться не без значіння. Вона до якоїсь міри буде регестрацією наших сил економічних і нашого патріотичного почуття.

Зміст кілько дали на яку ціль поодинокі громади й поодинокі наші громадяне видно, до якої міри у них розвите патріотичне почуття і фінансова спроможність. Деякі громади давали й дають на всілякі цілі дійсно дуже богато; деякі одиниці так само. Їх імена мусять знайти окреме почесне місце.

Та-ще діло спеціяліста, котрий напише окрему працю про участь американських Українців у боротьбі за волю України і, гадаю, така праця повинна і вона певно буде написана, бо требаж це зробити не тільки як доказ подяки, але й тому, щоби український нарід знав, якими силами він розпоряжає не тільки в краю, але й за його далекими границями.

Нині хочу звернути увагу на одну сторінку цеї великої акції ратовання української справи нашими заморськими братами а саме на Товариство Допомоги Писменникам, яке основано в Злучених Державах. Міг би хтось сказати, що такого товариства загалом не треба, бо писменники повинні жити із своїх творів. На те відповім, що навіть щасливійші від нас народи мають всілякі подібні товариства; мають фундації, стипендії; дають нагороди за кращі твори і т. д. Не кажу про Німців, у котрих це діло високо розвите, але пригадаю, що навіть польська Академія Наук дає щороку високу нагороду за найкращий літературний і мистецький твір. Крім того щасливійші народи мають спромогу представити своїх писменників до нагороди Нобля, а український писменник виглядів на таке щастя навіть не може мати. Він обмежений на марний гонорар тих нечисленних видавництв, котрі борикаються з дорожнечею паперу, друку, коштів пересилки, а врешті з ворожою цензурою, так що навіть при найліпшій охоті не можуть писменникови дати стільки, скільки йому треба, щоб посвятитись виключно літературному ділу. І тому наші писменники здебільшого мусіли триматись якоїсь урядничої, чи другої клямки, а літературно працювали поза своїми урядовими годинами, в ночі. Кому така праця не була по нутру, йшов на чужі вислуги. Так утратили ми Гоголя, Короленка, Потапенка і других. Не кождий же згодиться так як згодився покійний Кошобинський на те, щоб перекладачі його творів брали більший гонорар за переклад, ніж він діставав за оригінал. Це так, якби хтось за копію і то часом лиху платив більше ніж бере маляр за свій оригінальний образ. Це-ж неможливе, але такі неможливости діються у нас, якраз тому, що ми не державний нарід, що не маємо свого міністерства наук і що нема тих інституцій, які повинні журитись розвитком нашого писменства і культури. До того ми нарід покривний кордонами, в кождій частині нашої загарбаної чужинцями землі инші умови друку, цензури, експедиції і т. д. Це також дуже важко відбивається на долі наших писменників. Вони не можуть віздитись, орґанізувати; вони мусять обмежитись виключно на листи, котрі богато коштують; довго йдуть; часто пропадають на почті та підлягають ворожій цензурі. В буджеті кождого писменника робить це велику, відемну рубрику.

А тепер ще одно під розвагу. Не кождий писменник пише богато. Таких творів як Стефаникові „Сини" не можна сипати з рукава. Така перлина коштує богато часу. Вона виношена під серцем, писана коштом життя, шліфована як найдорозший брилянт. Де-ж цей видавець, ще міг би її заплатити? А хибаж може заплатити часопись за добрий вірш? Ні, тут треба окремого гонорару, як доказу суспільства, що воно вміє цінити високі надбання культури — і такий гонорар у формі нагороди, або допомоги може дати таке товариство, як Тов. Допомоги Писменникам.

У других народів є літературні каси, асекурації на старість і на випадок хороби. Пресіця платить урядові платні своїм заслуженим писменникам. У нас все воно може колись буде, але нині нема і це знову одна з причин, чому Товариство Допомоги Писменникам у Америці вважаю добрим і хосенним почином.

Бракує в нас творів великої міри, повістий, поем і т. д. не тому, що нема талановитих писменників, а з тої причини, що стати їх на вірш, оповідання, статтю, а не стати на повість, велику й гарну, над котрою треба два-три роки пильно попрацювати.

Колиб Тов. Доп. Писменникам розвинулось і розпоряжало більшими фондами, то воно й тому лихови могловби лерко зарадити, особливо при нинішнім стані валюти.

Тому то, хоч може не всі згодяться зі мною, я вважаю ідею заснования Товариства Допомоги Писменникам „в Америці почином гарним і дуже хосенним. Бажаю йому як найкрасших успіхів і кличу всіх, кому дорога справа розвитку нашого рідного слова і нашої літератури, щоб попри инші інституції не забували також про це молоде товариство; вступали в його члени; присилали датки й допомоги щоби розвинутися в велику та поважну інституцію.

Богдан Лепкий.

Замітка. Автор має на гадці молоду інституцію Товариство Помочі Писменникам, яке недавно основано заходами Українців в Трентоні, Н. Дж. Воно вже досі виявило живу діяльність і зачало дійсно нести поміч українським писменникам, котрі ізза окупації рідного краю працюють тепер в тяжких умовах життя в рідному краю або в чужих краях в Европі.

З ДІЯЛЬНОСТИ „ТОВАРИСТВА ПОМОЧИ ПИСЬМЕННИКАМ"

Дальше жертви зложили слідуючі Добродії: Г. Гатра 2 доляри і викликає Ю. Довгополього; А. Паславський, Т. Наконечний, І. Грабар, А. Кругляк, Гр. Вальчук, В. Семусь, Д. Гуль по $1.00, о. Л. Кушнір $2.00, П. Сорокоїт $1.00, Ст. Навроцький $1.00, І. Мороско $2.00 і викликає: М. Іванцева, Й. Пукаса, М. Гладина, П. Гульгун $1.00, викликає М. Завируху, П. Кравчука, М. Гуменя.

Товариство складає в імени письменників щире українське спасибіг.

Жертви проситься слати на адресу:

Mr. WASYL HASIJ,
13 Furman St., Trenton, N. J.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Р. Болотко, Рачестер, Н. Й. — У. Н. Хор по концертах в східних стейтах Злучених Держав виїздить на цілий сезон до Південної Америки, а саме до Бразилії й Арґентини.

Н. Кінчаїюк, Пасейк, Н. Дж. — Годі вірити, аби алянти признали Польщі ті східні границі, які їй признали московські большевики в рисьмовому договорі з 18-ого марта, 1921. Се було би нарушенням міжнародних актів щодо Східної Галичини, а щодо Холмщини, Полісся, західної Волині і західної Білоруси, то сього, яко спадку по Росії, якої алянти (як своєї сонцінці) не побили, вони не мають права ані „дітити" ані роздавати.

Одначе якби навіть алянти важились на такі свої рішення — в що годі повірити — то се мало би хиба хвилеве значінє і тільки прискорило би упадок того, що тепер називають „Польщею".

Алянти дуже глупо зробили би, якби важились будувати „велику" Польщу з чужих, нападених країв. Коли незадовго повстане на сході вільна Україна, Білорусь і обновлена Московщина, то „Польща" за першим подувом зі сходу трісне, а що з неї останеться, то тільки з ласки Східної Европи. Як Франція на такій „великій" Польщі хоче оперпись на Сході, то се оперте скінчиться її новою невдачею на Сході.

Вже лише зробили-б алянти, якби признали большевицку владу в Росії анж мали би тепер братись до будови „великої" Польщі. Бо признанне большевиків тільки хвилеве як хвилевий є большевизм. Се признанне нікому не зашкодить ані поможе.

Павло Поточняк, Бінґемтон, Н. Й. — Проф. М. Грушевський тепер противиться політиці Петлюри.

Він годиться з потребою Галицького Правительства д-ра Е. Петрушевича.

Проф. Грушевський торік пробував порозумітися з большевиками. Він хотів, аби вони признали леґальність українських соціялістів-революціонерів (до яких він належить), а зате він признає „радянську" владу на Україні. Большевики се відкинули.

Проф. Грушевський ніколи не мав гадки їхати до Америки.

Українська держава повинна бути добра передвісти для переважаючої більшости населення України, то є селянства. Длятого влада на Україні повинна бути селянська, значить така, яка в розпорядженні й експертиці зібрала би як найспровадливійше вождів в інтересі робучих селянських мас 7 мілїонів українського народа.

ПРОСЬБА.

Проситься найперше всіх Діяковчителів, як також всіх знакомих, близьких і дальших бл. п. Івана Перепонського, щоб зволили офіярувати на його похоронні кошти. Датку прошу слати на низше подану адресу. Всіх жертводавців оголоситься в часописах.

52-55 **Т. Кась**кіль,
600 High St., Newark, N. J.

ПОСЛІДНИЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ!!!
КОНЦЕРТ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ
Жива симфонічна орхестра під проводом
АЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ,
— відбудесь —
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО МАРТА 1923 Р.
О ГОД. 2.30 ПОПОЛУДНИ
В HIPPODROME, 43RD STREET & 6TH AVE., NEW YORK CITY
ТИКЕТИ від $1.00 до $250 (льожі $3.50) і 10% текс.
УКРАЇНЦІ! Се послідний концерт в Ню-Йорку. Не жалійтеж труду ні гроша послухати в послідне сего живучого органу. Приходіть громадно всі!
Тикети можна набути: New York, N. Y.: 30. E. 7th Street; Jersey City, N. J.: Svoboda, 83 Grand St.; Elizabeth, N. J.: W. Lewczyk, 48½ Washington Ave.; Perth Amboy, N. J.: P. Hawryliw, 703 State Street.

ПОЗІР! ALLENTOWN, PA. І ОКОЛИЦЯ ПОЗІР!
КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ
відбудесь в нашім місті
В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 9-ГО МАРТА Б. Р.
Проситься отсею дорогою всіх Українців та Українок з Алентаны і околиці, щоб всі явилися на се Народне Свято та почули славного нашого Хору. Тикети можна набути у д. Гр. Пшонка, 611 Ridge Ave. Allentown, Pa.

І СЕ І ТЕ.

Кацапські роскопи.

Кацапська вилковберська газетка „Свет" мусіла десь вичитати в американських газетах про велике заінтересоване світа роскопами в Єгипті, бо й вона взяла собі послідними часами за завдане відкопувати „старинности". Подають американські газети висліди розслідів в гробах єгипетського царя Тутанхамена, почав „Свет" і собі подавати висліди свого ритя по гробах трупів.

Ціль сього ритя серед трупів — напасть на Україну та Українців. Для сеї цілі „Свет" вживає все заржавіле оружє, яке лежало при політичнім кацапськім трупі тузін літ, закинене навіть найвірнійшими поклонниками російського царату. Тепер „Свет" витягає опісля з гробу та збирається ними страшити кацапські діти. Не бував „Свет" ні одного старого „аргументу". Не забув навіть вжити проти Українців випровадити сю страшну кацапську гармату, з котрої вже всі вороби сміються: справу правописи.

Пише „Свет" своїм нещасним читачам, що буцімто фонетику придумали вкупі Українці, Поляки та австрійський уряд. Писати таке може хиба той, що не знає, що се таке фонетика. Писати таке може хиба той, що не знає, що фонетика се ані не стричок, ані не рушниця, ані не порох, ані така палиця, з якої, як Бог допустить, то й кулю пустить, а просто собі засада писати звуки й слова так, як їх чується. Проти сеї засади стоїть засада писати не так, як чується, а так, щоби з письма видно було, з чого писані слова походять. Боротьба межи сими двома засадами мусить бути в кождім письмі, бо кожде письмо розвивається, кожде старається з одної сторони задержати старі способи писання, а з другої сторони заводити в старому зміни, щоби слова були більше подібні на ті слова, які тепер живуть, а не на слова, що колись жили. Переконуватися, що одно або друге письмо ліпше, треба розумовими аргументами. Хто місто доказати, що писати так або сяк є ліпше, кричить, що хто лише не так, як він, є зрадник народа, або запроданець своєї матери, або що він вкрав дзвін з православної катедри, той доказує не то, що його спосіб писання ліпший, а лишень доказує, що він розуміється на справі, про котру береться говорити, тільки, що свиня на звіздах.

Світ поступає вперед, а „Свет" поступає назад.

Писати таке, як „Свет", що буцімто прихильник фонетики є зрадником якогось народа, може хиба лишень людина, яка не розуміє, що се таке фонетика, що се таке нарід, що се зрада.

Хто хоче писати слова так, як він їх чує, а не так, як вони колись писалися, той через се ще не є ані зрадником, ані безбожником, так як не стає зрадником той, хто на місце ремня, широкого на дві пяди, стаття підперезується вигіднійше вузеньким ременцем; як не стає зрадником рільник, що місто деревляним плугом стане орати желізним; як не стане зрадником кравець, що справить собі машину до шиття.

Якби так хто почав пятнувати зрадником батьків кравця, що купив собі машину Сингера, або парову молотарню, тобто зараз взяли до дому для божевільних. Зате коли хто виступає проти поправи штуки писання, того пхають в письменники „Света".

Лаючи Українців зрадниками за заведенне фонетики, „Свет" або не знає або знає, але закриває перед своїми читачами, що рух за фонетикою є не лишень серед Українців, але й серед Чехів, Німців, Французів, Англійців та Американців. Серби ще яких сто літ тому вели за се боротьбу, і темні сербські попи прокляли були тоді одну сербську букву, яку реформатор сербського письма запозичив з латинської азбуки. Як не самому „Светови", то може його чортівському буде цікаво знати, що хоча попи прозвали сю букву чортівською буквою, вона їй пнями задержалася в сербській азбуці, — на вічну славу реформаторови, а на вічну погань для затабачених ворогів поступу.

Не від річи також будоби читачам Света" приглянутися, як Американці викидають непотрібні букви, упрощують писанне, улекшують науку для дітий, — словом як і вони закідають етимольоґію, а переходять до фонетики. Правда, є люди, яким всяка новина не по нутру; правда, є люди, які все котлиби, аби було так, як бувало; правда, є люди, які не можуть привчитися нового і в своїй непримінчивости до нових обставин бунтуються проти всякої новини, — але якби так серед Американців виступив хто проти прихильника фонетики зі закидом зради Америки, то про нього зараз всі люди знали би, що в нього не всі клепки в порядку.

Навіть такі народи, що справді вважали своє письмо за святе, тому що ним писали їх жерці, попи, буцімто святі особи, вже давно закинули вважати святим якенебудь письмо та почали вживати такого письма, яке вигіднійше для народа. Ось в старинним Єгипті таке „святе" письмо, все зложене з образків, закинено ще десь 400 літ перед Христом, а на його місце заведено простійше, народне письмо. Показується з того, що старинні Єгиптяни 2,300 літ тому назад мали більше розуму, як мають кацапські письмаки в році після Христового Різдва 1923-ім.

Нещасні оборонці „святого" етимольоґічного письма.

Письмаки „Света", розписуючися про зраду Українців через заведенне фонетичної правописи, закривають перед своїми читачами факт, що рух за заведенням фонетики є загальним рухом. Він обхопив не лишень Українців, але й Москалів, за котрих „Свет" хоче наш нарід видавати. Пишучи про зраду при помочи фонетики серед Українців, „Свет" закриває перед своїми читачами, що рух за фонетикою є й серед всіх поважних московських вчених. Закриває „Свет", що поважні московські вчені вже давно заявилися за московською фонетикою. Закриває він, що в користь фонетики існує в московській мові величезна література, закриває, чи не знає він, що й Москалі вже йдуть слідами Українців та полинають закидати всі непотрібні букви, які „Свет" в своїй заскорузлости вважає святощами. Не знають читачі „Света", що серед Москалів за заведенем фонетики утерлася вже звичка називати московську правопись не святою, а молохом (кровожадне божище) двайцятого століття.

Ми згадуємо про сей факт, не тому, аби переконати „Свет", що й він повинен закинути свою старинну консервативність, над якою навіть прихильні етимольоґії Москалі мусять боки зривати, але на те, аби зазначити факт, що серед поважних Москалів не зявився ні один чоловік, який трактувавби прихильників фонетики яко зрадників Москви. На таку глупу аргументацію змогли лишень сі майстри в глупові, галицькі москвофіли.

Колиб „Свет" не думав думками нагромаджів з часів перед Заложенням Києва, але прилягався життю довкола себе, то він побачивби, що й тепер, на його очах, московський большевицький уряд закинув етимольоґію та завів фонетику для московського письма. Річ певна, що зі самого заведення фонетики большевиками не можна робити заключення, що за новиною стоїть ввесь московський народ, але, коли зазначити факт, що проти сеї новини не заявилися московські вчені, ні в Росії ні поза Росією, то з сього можна зробити догад хоч мовчаливої згоди московського народа на фонетику. Зрештою, хочби навіть московський народ остаточно не приняв большевицької фонетики яко нахиненої собі новини, то й в такім случаю погибне большевицька фонетика, а всяка московська фонетика. На місце большевицької фонетики заведуть другу, а все таки фонетику.

Се є невмолимий закон поступу, проти котрого писання „Света" поможуть тільки, що куделя за сонце.

Словом, „Свет" став обороняти таке, що, призначене на неминучу загибель, став за сторожа метвечини. Се однак не є випадковим, що він так полюбив трупа та розкошується в його смороді як в святім кадилі. Відомо, живий живе думає, а мертвий трупу мусить займатися мертвечиною, коли їм не можливо воскресити трупа, то хоч підпорить патичком трупа, аби серед пітьми видався недвижучим очам живого людиною. В обороні мертвечини їх хвилеве життє, але й скора, остаточна загибель. Трупи ніколи на патичках довго не стоять: приходить і на них час, і вони розгниваються і своїм смородом навіть сліпим дають знати, що вони не живі, а трупи. Кацапський труп до такого стану вже наближається. Доказом сього те, що його треба вічно наново підпирати новими кілками.

ROCHESTER, N. Y.

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

Укр. гр.-кат. парохії св. Йосафата, 303 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

КОЖДОГО ВЕЧЕРА

ВІД 3. ДО 11. ЛЮТОГО 1923

від 6.30 до 12-ої години, в неділі від 3-ої до 12-ої.

Запрашається всіх до як найчисленнійшої участи. — КОМІТЕТ. 52,4,6

CUNARD

25,897

РОСІЯН І УКРАЇНЦІВ

зможуть приїхати до Америки в 1923 р. від 1-го липня.

Лінія Кунард має добру комунікацію з Росією. Еміґранти маючі шифкарти Кунард Ліні, можуть виїзджати сейчас, позаяк кораблі Кунард Ліні відходять з Европи майже що два дні. Компанія має своїх представників в Росії, котрі заопікуються пасажирами.

Ся обслуга — безплатно.

По близші інформації звертайтесь до найблизшого Вам аґента або до нашого офісу.

CUNARD LINE
25 Broadway
New York

УВАГА! БАЙОН, Н. ДЖ.

Заходом Укр. Наук. і Муз. Т-ва в Байон, Н. Дж. відбувається комедія в 3-ох діях під назвою

СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ

В СУБОТУ, ДНЯ 3. МАРТА 1923

в Гупер Купер Гали,

94-96 Іст 22-га вулиця в Байон, Н. Дж.

Початок о годині 7.30 вечером.

ВСТУП 50 ЦНТ.

Робітники і Робітниці! Приходіть громадно і кличте своїх знакомих, а певно не пожалуєте. Рівнож своєю присутностю улекшите муки своїх братів в Сх. Галичині, бо чистий хохіл призначений на тих, котрі томляться в ляцьких тюрмах за визволення робітничої кляси. — КОМІТЕТ. 50-52

УГОРЩАНИ в БРІДЖПОРТ

Є ЛЮДЬМИ НЕВИБАГЛИВИМИ, СПОКІЙНИМИ, ЧЕСНИМИ І ПІДПРИЄМЧИВІ. — НАЛЕЖИТОСТІ ПЛАТЯТЬ ТОЧНО, БЕЗ ПОСЕРЕДНИЦТВА АДВОКАТІВ. — ПОВНІ ЗДОРОВЛЯ ТАК, ЩО ОДИН ЛІКАР ВИСТАРЧАЮЧИЙ. — ЗАРЯД ПУБЛИЧНОЇ ШКОЛИ ДАЄ ПОВНЕ ПРИЗНАННЄ РОДИЧАМ УГОРЩАНАМ

Від нашого кореспондента.

Бріджпорт, 1. марта 1923.

Свого часу була поміщена стаття за Словаків в Бріджпорт. Про їхню вартість, яка підносить значіннє населення нашого міста в Конектікут, ми висказалися з принаглежною пошаною. Після сего ми рішилися сказати дещо за Угорщан в Бріджпорт. У свій час розкажемо також дещо за Поляків і другі народности.

Щоб як найвірніше представити житє Угорщан в Бріджпорт, автор вважає найкращим покликати на розговір о. Стефана ЧЕРНЕЦЬКОГО, бріджпортського священика угорської римо-кат. церкви св. Стефана. О. ЧЕРНЕЦЬКИЙ є людиною високо образованою і великого знання. Його задача не лише сповняти офіціяльні обовязки чисельної громади але надати найкращу керму духового розвою своїм парохіянам.

„В Бріджпорт Угорщани живуть більш сорок літ" — розказує він в розговорі. — „Розуміється в початках було їх небогацько, однак з роками населенне зростало так що тепер числять Угорщан безмала 15.000. З нами дуже радо зносяться прочі жителі міста, бо Угорщан є невибагливий, спокійний, не вмішується в не свої інтереси і не злий промисловець. Він побіч любови для свого рідного краю має пошану до Злучених Держав. Вроджений порив до свободи, справедливости і порядку ставить його на доброго американського горожанина, доказом чого є назва вулиці Кошута — одна з головніших вулиць міста Бріджпорту.

„Угорщан є таже взорним мужем. Головна ціль і щастє його житя є любов для своєї супруги і дітий. Релігійні почування йдуть в парі з домашнім загальної справедливости.

„Не від річи буде сказати і те, що Угорщан є точний у виплаті своїх належностий. Він платить свої рахунки у визначений час і тому не дивниця що торговці міста радо стикаються в купецьких зносинах. Доказом сего факту є хочби і се, що Бріджпорт не має місця для адвоката Угорщана. Нам також неротрібно богацько лікарів. Ми є здорові і сильної будови людди, виду сего один угорський лікар є цілковито достаточним. Розуміється, до сего в першій мірі причиняється знаменитий бріджпортський клімат, чистота міста, бездимність фабрик, а вкінці морська вода, що відсвіжує воздух своєю солею.

„Більшість Угорщан працює в бріджпортських фабриках, які своєю ріжнородністю дають спромогу заробковання безмала кождому робітникови. Не можна поминути і сей факт, що між нами є також достаточне число не злих бизнесменів, Тут роджені діти Угорщан займають всякі становиска. Між иншим належить згадати, що наших є шість учительок публичних шкіл, три інжинери, два винахідники, трех поліційних офіцирів, один радний міста, вісіть виноградних дозорників хорих, учителі музики і т. д.

В суседстві о. ЧЕРНЕЦЬКОГО парохіяльного дому стоїть школа т. зв. Longfellow під зарядом Марії А. СТЕПЛТОН, яка ось що каже про Угорщан в Бріджпорт:

„Як директорка публичної школи, що містить безмала тринайцять сот дітий угорського походження, я маю нагоду стикатись з тією нацією кождого дня. Загально кажучи, так я як і другі вчителі висловляються з повним признанням зглядом родичий-Угорщан. Ми переконалися, що вони охочі спомагати наші шкільні змагання, вони наказують дітям мати пошану для зверхности, а се є доказом основи доброго горожанина так старшого як і молодшого угорського покоління. Не можна поминути і сей факт, що з кождим роком зростає змагання родичий до вищого образования своїх дітий. Відділи High School збільшаються з кождим роком, а на почетній лісті шкільній видніють між иншими прізвища угорських хлопців і дівчат".

ГРАФОНОЛЯ

внесе веселість до Вашої хати. Поставайтесь о Графоноли тепер, користаючи з нашого спеціяльного услівя.

ВСЕГО $1.00 ТИЖНЕВО

Нема другого музикального інструменту, котрий давби Вам стілько втіхи.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР РІЖНОРОДНИХ МОДЕЛЯВ

Нема другого складу, в котрім знали би так добре бажання і смак Українців.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР УКРАЇНСЬКИХ І ДРУГИХ РЕКОРДЯВ

Замовлення висилаємо почтою як також і рекорди за посліпатою до всіх місць в Злучених Державах. Жадайте наш безплатний каталоґ.

EUROPEAN PHONOGRAPH Co
10 TH ST. & AVE. A. N.Y. CITY Dept. U. S.

ЛИСТ ЗІ ЗБАРАЖЩИНИ ДО БРАТА В АМЕРИЦІ

Дорогий Братчику!

Ти певно гніваєшся на мене, що я так довго заставляю чекати на лист. Отсе я до Тебе Братчику збираюсь уже давно а давно написати; та бач, то часу нема, то невідповідна хвиля або настроєнне. Аж ось тепер на третий день Різдва, вечером, діти сплять, жінка в гостях, я сам, тихенько, і пишу.

Бач... я сидів в арешті 30 діб перед славетними польськими виборами; нас богато сиділо. Ти читав напевно в пресі — видиш і там (в арешті) не мав я як до Тебе написати. Нас зігнали з 10 повітів до гурту в Тернополи, і давай тримати. Ми сидимо, пізнаєм один другого, заводимо бесіду. Як би ми от-так зійшлися де-на волі, то польські жандарми поарештували би нас всіх, але тут, в кримінали, ми свобідніші чим дома, бо поліція на коритари а в казні ми робимо своє. Позбиралися в тюрмі самі патріоти: попи, учителі і всякого рода інтелігенції, а поруч із ними ми, хлопи, становимо більшість. Вічуємо, ведемо дискусії, аґітацію, розбираємо свобідно цілу політику, без страху перед шпіонами і жандармами.

Як мене арештовано під саму північ, я дуже був пригноблений і боявся, бо не знав, як і за що оттота є халепа. Але якось, слава Богу, нічого не довідались, те що „їм" требаб. При зложенню протоколу, підчас всяких запитувань, пізнавем, що Поляки хитрі, але не мають добрих „арзвеччиків".

Я посідів 30 діб і вернув домів повний бодрости і енерґії і з горячим духом, який нас обвіяв в тюремних казнях. Живу спокійний, що вже недалеке наше „завтра". Кажу Тобі правду, що для мене сей арешт, то так-як бим був рік на фільозофії, на університеті. Морально й духово я богато придбав і зискав, тільки вдома втратив на господарстві; — це записую собі у памяти як рахунок до вирівнання з Лихами.

Хочеш, щоби я Тобі про ситуацію політичну Сх. Галичини написав? То трудна річ з огляду на цензуру.

Наша справа стоїть досить добре. Всьо буде залежати від нас самих, а всі орієнтації на чужу поміч заведуть нас як завсіди у сліпий кут. На нашій вулиці буде тоді празник, як другі люди зачнуть празникувати, а утреня буде в Варшаві... Тоді і ви (еміґранти) повинні вернути на рідну землю на спільний пир, — а поки що, організуйтеся!

Є нас хрупі, але де їх нема? Більшість селянства це скала, на котрій побудуємо свою державу і врата адова не одоліють єї!"

Мушу доложити дуже радісну вістку, а саме що наше міщанство і робітники стоять кріпко, наче крига за свою українську державність.

Тяжко, дуже тяжко нам тут під ляцьким ярмом, але живемо вірою на кращу долю, яку мусимо добути. Ніхто не годен скувати мілїонів народу, у якого одна думка тільки, а це свобода у своїй власній державі.

Наш противник ще в прикрійшім положенню; у нього більше нелевности і страху. Нам нічого втратити, а здобувати усьо, а він немає надії вже більше здобути, а стратити... та побачимо, дасть Бог, невдовзі!

Тому Братчику кріпись і братію бодри!

Поздоровляю сердечне

Твій брат І.

Звертаємо увагу нашого громадянства, що відомий український дім адвокат

ДР. ЕВГЕН ЛЕВИЦЬКИЙ

веде як давнійше адвокатську канцелярію у Відні при

VIII Josefstaedterstrasse 73/6.

Сподіємося, що українське громадянство Америки відпомагатиме найщирійшого діяча й адвоката, якого адвокатська канцелярія ще за передвоєнних часів тішилася загальним признанням і довірєм із причини солідного і скорого полагоджування адвокатських справ. Адвокатська канцелярія Д-ра Евгена Левицького стоїть у звязку з нашими першорядними адвокатськими канцеляріями в краю (в Галичині) і дай всякі інформації ріжнородних усіх старокравних справах. 50-52

НАШІ ЗА ГРАНИЦЕЮ

Українці живучі за границею повинні обовязково учитися мови того краю, в котрім живуть. Живучи в Америці Ви повинні учитися англійського язика, знаючи його Ви легко можете вивчитися ремесла або професії та будучи варіяні з Американцями. Ви маєте тепер нагоду вивчитися його почтою протягом 3 місяців після нашої легкої системи. Пробну лекцію і подрібности висилаємо за 10 цнт. грішми або марками можна канадійськими. Адресуйте:

First American Preparatory School,
Dept. 46.
525 W. 47th Street, New York, N. Y.

LUCKY STRIKE
CIGARETTE

НАЙЛУЧШІ
ЦИГАРЕТКИ

NGL
NORTH GERMAN LLOYD

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ

для Ваших приятелів і родини на Україні через **БРЕМЕН.**

Уповномочена лінія українським урядом для еміґрантів.

За тикетами і другими інформаціями пишіть до

NORTH GERMAN LLOYD
14-16 PEARL ST., NEW YORK

або до котрого небудь уповажненого аґента.

РОДИМЦІ! ПОЗІР!

Єсли задумуєте купити добру фарму в урожайних і веселих околицях де є досить українських фармерів і других Славянів, то пишіть до мене по інформації, котрі пістаєте задармо. Я в околиці Boonville знаю досить добрі фарми, котрі можна купити по тяній ціні апрост від властителя. Прошу писати до: 51-52

WASYL SYNIUK,
45 Post Street, Boonville, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 62 акри, 45 акрів орної землі, решта ліс і пасовиско; дім з 8 кімнат, стодола, курники і другі забудовання, 2 корови, кінь, 100 курий, сіно, машинерія, 2 милі до міста. Ціна за все $1900, готівкою $700.

По причини слабости, мусить продатися фарма 122 акрів доброї землі, великий ліс, великий сад, дім з 10 кімнат, стодола, сайло, великі курники і другі забудовання, 12 коров, 2 коні, 200 курий, 3 милі до великого міста, близько цементової дороги. Ціна за все $4.500, готівкою $2.000. Голоситися до: 52,57

PETER OWDY, 194 Avenue A,
близько 12-ої улиці, New York City.

French Line
Compagnie Générale Transatlantique

ПОСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ

FRANCE Mar. 14; PARIS Mar. 28
Roussilon Mar. 29; La Savoie Apr. 7

По всі дальші інформації голосіться до місцевого аґента Французької Лінії або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK CITY

ШКІЛКА ДЕРЕВ ОВОЧЕВИХ І ОЗДІБНИХ НА ВЕСНУ

Щепи на сади в найлучших гатунках всякого рода як: яблінки, грушки, сливки, черешні, вишні, брескині (пічечі), виноград (грейпс), аґрести, позички, рожі, дерева тінисті, дерева придорожні, корчі оздібні до парків, обсадження кьомобів, рабатів на фронті коло дому, корчики privet California до висадження живого плота і т. п. Висилаю тілько сильнійші окази і добре закорінені, а за доросненє гарантую. Єсли котре не поросте, то дамо безплатно друге. Своїм покупцям дамо всякне писемне поучение як садити всякі дерева і корчі і як пізнійше з ними обходитися щоби мати з них користь. 28c

Пишіть на адресу:

DMYTRO SHABAN,
27 Artisan St., Williamsport, Mass.

ВАШПОРТИ, ШИФКАРТИ, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотарільна.

T. J. SKYCZY CO.,
329 S. 4th Street,
PHILADELPHIA, PA.

СТЕФАН І. СВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.
Достарується автомобілі на весїля, хрестини і другі оказії. Удайтеесь до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
48 Prospect Ave., Bayonne, N.J.
Telephone 540

УКРАЇНЦІ З ОКОЛИЦЬ: ТРОЙ, ОЛБАНИ, ГОДСОН, СКЕНЕКТЕДІ, ҐРЕНВИЛ, Н. Й., І ПИТСФИЛД, МАСС., ПОЗІР!

Славний на увесь світ

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР

під проводом мистця музики **ОЛЕКСИ КОШИЦЯ**, як і талановита українська сопранїстка **НІНА КОШИЦЬ** дадуть

КОНЦЕРТ

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 5-ГО МАРТА С. Р.

В MUSIC HALL, TROY, N. Y.

Початок точно о годині 8-мій вечером.

Вірмо, що сю так рідку нагоду, бо першу (а може й послідну) гостину наших предкорих вістунів волі і слави України знад Дніпра використають всі доокольчні Українці, беручи масову участь в концерті як й здохотять рінпок до того всіх побратимів Славян як і інших чужинців з Америки. Подбаймо, щоби наші Браття і Сестри співаки славного Хору з Київа запаматали і мило згадували гостину між Українцями в нашій околиці.

Білети по $1.65, $2.20 і $2.75 можна бути від тепер у: Cluett and Son's Piano Co., Troy, N. Y. або у місцевих комітетових в Трой, Вотервайт і Когус. 48,50,52

КОМІТЕТ.

ОДИНОКИЙ І ПОСЛІДНИЙ КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ У ФИЛАДЕЛФІЇ

— відбудеться —

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 8-ГО МАРТА С. Р.

о годині 8.15 вечером

в салі АКЕДЕМІ ОФ МУЗИК, при Сант Брод і Локост Стріт.

Тикети вже тепер до набуття у Евгена Якубовича, 817 Норт Франклин Ст. Кромі того: у п. Т. Гриця, 329 Сант 4-та ул., а в Честер у п. Якима Рогача, 3133 Вест 3-та улиця. 50,2,3

Ціна тикетів: по 75 цнт., $1.00, $1.50, $2.00 і $2.50, кромі военного податку.

ПОЗІР! BRIDGEPORT, CONN. І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Отсим повідомляємо, що

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР

завитає до нас та дасть

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

В ВІВТОРОК, ДНЯ 13-ГО МАРТА Б. Р.

В PARK THEATRE.

Початок о годині 8-мій вечером.

Бріджпортці і околиця! Незабудьте що се одинока для нас нагода почути своїх дорогих співаків знад Дніпра. Нехай же не бракне з нас нікого на сім народнім святі. Приходіть всі як один. Тикети на концерт можна набувати у Park Theatre, Steiner Piano Co., 915 Main St., і Brunswick Graphophone Co., pir Broad St. і Fairfield Ave. 50,2,3,5,8

ДОЛЯРИ ДЛЯ РОДИНИ В КРАЮ

ми вам переішлемо під гарантією і ваша родина отримає ДОЛЯРИ НА ПОСЛІДНІЙ ПОЧТІ. Не посилайте в листах бо пропадуть. Оплата за пересилку не велика. Також коректуємо гроші з краю за ґрунт і виплачуємо в доларах в Америці.

ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

купуйте в нашім Бюрі. Наші офіси у Львові, Тарнополі, Станиславові і инших містах поможуть вашій родині і заопікуються. До того, ми вам гарантуємо, що наколиб ваша родина не могла приїхати з якоїсь причини, так ви стратите ви шифкарті тільки ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ. Продаємо шифкарти до краю і полагоджуємо всі ґрунтові краєві справи. По інформації пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)

ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, пред.

ВЕСНА І СВЯТА

зближаються. Ваші рідні в краю ожидають Вашої помочи.

Яка Ваша відповідь?

Шліть поміч завчасу.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В ДОЛЯРАХ І ВИПЛАЧУЄМО В МІСЦИ ЗАМЕШКАНЯ

Доляри висилаємо почтою і телеграфічно за низьку оплату.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ

Поручаємо свої услуги в справах: повороту до краю і приїзду в Америку; вироблення паспортів, афідевітів, грамот і полагоджуємо справи нотаріяльні тутешні і старокраєві.

Голоситься особисто або листов в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B COR. 41ST ST. NEW YORK

ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ

є найдільшим Вашим скарбом і не повинно бути занедбаним.

Коли маєте затвердження, болі голови, гази в жолудку по їдї, квасно Вам в губі, утрата апетиту пийте фіжанку „Meyers Зільний Чай" перед сном і до рана Ваші недомагання уступлять.

Се є подивавоча збірка спеціяльного медичного зіяла і тому є він найлішим натуральним домашним ліком; його відпоручають найліпші доктори. Приправіть і пийте його як чай а він принесе Вам надзвичайну пільгу наче коли спите, помагаючи встати Вам рано свіжим і здоровим. Сей славний Чай чистить також кров і цілу систему тіла. Його відпоручається також терпеячим на гемороїди і ревматизм.

Велика пачка Meyers Зільного Чаю коштує 1 доляра; 6 пачок лише $5.00. Висилайте замовленя враз з грішми або моні ордером (почтових марок не приймаєтьеся) впрост до:

EUREKA CHEMICAL CO., Dept. B. HOBOKEN, N. J.

Фабриканти і імпортовці найліпших ІТАЛІЯНСЬКИХ ручної роботи ГАРМОНІЙ.

Найліпші в світі. 10 літ гарантії, дешевим цінам як якнебудь інші Гармонії. Фабрика в Зл. Державах і Італії. Бесплатна школа або книжка інструкцій для купуючих. Гарантуємо що всі навчаться грати на нашій незнищимій протягом 4 місяців. Пишіть по англійські по інформації. На жадане катальог безплатно.

Rusitta Serenelli Accordeon Mfg. Co. 817 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH
HAMBURGAMERICAN LINE
найкоротша дорога до всіх частий

УКРАЇНИ

Кораблі мають тижднево з Данцігу, Ґдиня, Гамбурґ, при 40-ій ул. В вокзалі.

Любинка з 2-ї 4 й 6 зближаються всі кораблі. Великі кадаїні, відпочивальні промендери, пасорні, вікаюцку для пасажирів 3ої кляси. Кораблі „Mount Clay", „Hansa", „Bayern", „Mount Carroll" і „Albert Ballin" мають також спеціяльні кабіни.

Нові три-щоглові кораблі „Resolute", „Reliance" і „Albert Ballin" переводять 1, 2 і 3-тої кляси пасажирів.

UNITED AMERICAN LINES
39 Broadway, New York
або уповажнені агенти.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

В „Менчестер Гардіен" уміщено два довгих листи з Харкова і Одеси. Автор цих листів, п-ні Анкер, каже, що вона поїхала в ці міста для того, щоб переконатись на чиному боці правда, чи на боці офіціяльних повідомлень, які говорять, що там все гаразд так, що навіть можна вивозити хліб за кордон, чи на боці тих, що говорять, що в совітській державі міліони вмирають з голоду.

З цією метою вона поїхала до Харкова. Коли потяг підходив до стації, вона зауважила, що платформа вкрита купами лахміття. Коли потяг спинився, вона побачила, що ці лахміття в дійсности є обдерті люде з запаленими лихорадковими очима, які всі кидаються з пропозицією нести багаж. Вони лежать тисячами на платформі, на сходах, в залях для публики тримтючи від холоду, голоду й пропасниці в чекані прибуваючих пасажирів, від яких може щонебудь перепаде. Багажовий, який взяв її річи, сказав, що уряд робить, що може, але він не може побороти хаос мандруючих мас.

Вона пішла разом з п-нею Десоне, шпиталярською жінкою-лікарем, яка стоїть на чолі міжнародньої організації допомоги дітям в величезний пятиповерховий дім, розрахований на тисячу дітей. В ньому міститься діти, які знайдено на вулицях або на двірцях. Вона прийшла як раз під час обіду і знайшла там не дітей а скелетів. Мовчазна юрба дітей обережно посувалась до великої зимної їдальні; голови видавались неприродно великими на їх тонких шиях, обличчя їхні від страждань і жочасно постарілі, дехто даремно пробував усміхатись.

Ще гірший був стан тих, що лежали в кімнаті. Це були діти, які вмирали від голоду, туберкульози, або голодного тифу. Адміністрація може давати цим дітям молоко тільки кілька перших днів. Коли вони трохи поправляються, їх починають годувати лише один раз — більше давати нема засобів.

В Українському Червоному Хресті в Харкові їй сказали, що в 18 голодуючих повітах України в цьому році дефіцит хліба висловлюється цифрою 28 і пів міліона пудів. В 1922 році селяне засіяли тільки 25 прц. своєї землі, в наслідок браку худоби, який не дає можливости обробити землю в повному розмірі так, що по цим даним навіть 3 міліони пудів насіння, видані совітським урядом не могли бути ви користані.

З Харкова вона поїхала до Одеси, куди поїздка тепер з Харкова продовжується дві доби.

В Одесі перед театром, в якому улаштована їдальня на 700 дітий, п-ні Анкер бачила в зимний день 20 дітей, які мерзли на сходах. Вони належали до небогатьох з численних бездомних дітей в Одесі. Поміж ними був хлопець, який лежав голий, покритий лише старим мішком з муки. Він дихав важко і швидко. Пані Анкер оповіли, що цей хлопець умирає від тифу, що Його щойно виписано з лікарні, бо вратувати його не можна, а ліжко його потрібно для другого, якого можна ще вратувати.

Разом з англійським лікарем вона пішла в робітничий район, де минулого літа були надзвичайно великі пошести. Там 40.000 чоловік вмерло від голоду, холоду й тифу. Тепер зимою холера припинилась, але мабуть весною знову розпіпнеться. Богато домів зруйновано, бо все що можна було ужити на паливо знищено. Скрізь панує голод й руїна.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ СКЛАД В НЮ ЙОРКУ

Велика випродаж машин Колюмбія і всяких інших компаній як модель J-2 $175.00, тепер $140.50; K-2 $150, тепер $124.50; H-2 $140, тепер $112.50; G-2 $125.00, тепер $92.50; D-2 $60.00, тепер $45.60; A-2 $30.00, тепер $22.50.

Гарантія на машини 10 літ, тому користайте з сеї нагоди дістати добру машину за ціною гроший. Маємо також на складі дуже гарні рекорди всякого роду. Приймаємо замовленя з провінції неменше як на 6 коробок. Противимо напрями машин та инших інструментів.

W. SHEROFSKY,
116 E. 3rd Street New York, N. Y.

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СПРАВА СПРОВАДЖЕННЯ РОДИН З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

Даємо безплатну пораду як спровадити Вашу родину до Америки. Як не спровадимо, вернемо гроші до 2 місяців. Продаємо шифкарти на всі корабельні лінії. Вертаючим до краю даємо осібні цінами. Висилаємо доляри до краю під гарантією. За совісну обслугу ручимо.

Управителі Українського Еміґраційного Бюра:
К. Багрій і В. Гапанович.

За інформаціями пишіть на адресу:
UKRAINIAN IMMIGRATION BUREAU,
245 Court Street, Newark, N. J.

ПОМІЧ УКРАЇНІ.

ЗА ПОЗВОЛЕННЄМ УКРАЇНСЬКОГО СОВІТСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА І ПІД ДОГЛЯДОМ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

ВИ МОЖЕТЕ ВЖЕ ВИСЛАТИ

ОДЕЖУ І ХАРЧІ

СЛІДУЮЧИМ ТРАНСПОРТ ВІДХОДИТЬ 20. МАРТА

ВПРОСТ ДО ОДЕСИ

ВСІ ПЕРЕСИЛКИ НА УКРАЇНУ СУТЬ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПОДАТКІВ І МАЮТЬ ПЕРШЕНЬСТВО НА УКРАЇНСЬКИХ ЖЕЛІЗНИЦЯХ.

Пересилки повинні бути паковані в баксах які суть в нас на складі. Кождий хотячий вислати пересилку, може дістати в нас таку баксу зі всіми потрібними приладами.

Мешкаючі в подальших місцевостях від Ню Йорку можуть переписатися з нами перед висиланнем пакунка.

UKRAINE-RUSSIA RELIEF
Forwarders.
Головний Офіс:
Grand Theatre Building, 255 Grand Street, New York, N. Y.
Telephone: Orchard 4949.
Відділ в Бранкс:
Дж. М. Гольдфарб, 544 Клермонт Еве. (Тел. Бингам 0794)

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВЯТОГО ОТЦА МИХАЇЛА

ЯК ВИ ХОРІ НА ЯКУСЬ ХРОНІЧНУ АБО ДРУГУ ХОРОБУ І ХОЧЕТЕ МАТИ СКОРУ І ПЕВНУ ПОМІЧ — РАДИМО ЗАРАЗ ЗВЕРНУТИСЬ ДО НАШОЇ МЕДИЧНОЇ ЛЯБОРАТОРІЇ. ПИШІТЬ І ПРИШЛІТЬ ГРОШІ МОНІ-ОРДЕРОМ, А МИ СЕЙЧАС ВИШЛЕМО ВАМ ГАРАНТОВАНІ ЛІКИ, КОТРІ ВАМ ЗАРАЗ ПОМОЖУТЬ.

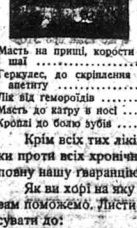

Молодість Бальзам	$5.00
Бальзам на подвигане в середині	3.00
Бальзам на безсонність	2.00
Кроплі на корч в жолудку	2.00
Пігулки на конвульсії	5.00
Кроплі до очий від запалення	2.00
Лік на Солітер	5.00
Порошок до усування волося з лиця і тіла	1.00
Волосоріст до росту довгого волося	2.00
Вусоріст до росту довгих вусів	1.00
Пігули від ревматизму і простуди	3.00
Масть до натирання від-ревматизму	2.00
Жолудковий бальзам від катару жолудка	2.00
Пігулки до очищення жолудка	1.00
Фарба на сиве волосе (на всі кольори)	3.00
Масть на прищі, корости і лишаї	2.00
Геркулес, до скріплення сил і апетиту	2.00
Лік від гемороїдів	2.00
Масть до катару в носі	1.00
Кроплі до болю зубів	1.00
Крім і мило до гарного лиця	1.25
Успокоюючий бальзам на нерви	2.00
Лік від простуди і інфлюенци	3.00
Бальзам до очищення зіпсутої крови	3.00
Пігулки від болю голови	2.00
Порошок на пізнікові ноги	1.00
Лік проти болю в горлі	2.00

Крім всіх тих ліків, що тут подаємо, маємо всякі другі ліки проти всіх хронічних і задавлених хоріб. За всі ліки даємо повну нашу гваранцію. Пишіть по катальог.

Як ви хорі на яку небудь слабість, пишіть нам сейчас, а ми вам поможемо. Листи і моней ордери на гроші належить адресувати до:

ST. MICHAEL MEDICINE COMPANY,
DEPT. SW., CARLSTADT, N. J.

Григорій Кунашевський

Представитель всіх корабельних ліній
НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АГЕНТ І НОТАР
ПРОДАЖА ШИФКАРТ ДО КРАЮ І З КРАЮ
(Ціна стисло Компанічна.)
СТАРАННА ОПІКА ДЛЯ РОДИН.
Переселка Гроший до Всіх Частий Світа.
(Точна-дешева, і від повною гарантією.)
СОВІСТНА ОБСЛУГА - ЗАГАЛЬНА ПОШАНА.
Повне довіре серед громадян України по всіх стейтах Зл. Держав.
По близші інформації звертайтесь всегда на адрес:
G. KUNASHEVSKY, 179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

UKRAINIAN SINGERS IN A WONDERFUL CONCERT
WITHOUT ACCOMPANIMENT, THE MEN AND WOMEN SING AS ONE WITH EXTRAORDINARY EFFECTS.

By Mary M. Howard.

When it comes to the matted of new musical attractions, Buffalo, like Missouri, wants to be shown. But it is absolutely safe to prophesy that when the Ukrainian National Chorus, which gave a concert last evening in Elmwood Music hall, revisits this city, it will face a capacity audience, for the fame of its marvelous singing will be spread abroad by every one who listened to the organization last night. The concert, which was under the management of Musical Arts, Bessie Bellanca, director, was one to remember for a lifetime, so unique, so thrilling were the achievements of this chorus under the conductorship of Alexander Koshetz.

The Ukrainian National chorus is composed of 25 men and sixteen women, who are arrayed in their picturesque native costumes. They sing absolutely as one, and not for a moment does any eye stray from the conductor, who leads his forces without baton, by simple movements of the hand and an occasional sweep of the arm. A pitch pipe held by one of the men gives the key and the chorus sings entirely without accompaniment. There is never a deviation from the key, there is never a shred of ruggedness in attack or close of a phrase, and there is a range and individuality of expression that is astonishing. But this is not all that makes the chorus one of note. It is their complete welding of choral sound, their perfection of unity, that raises it on a plane above other great choruses, and it is the extraordinary and hitherto unheard effects in their singing that distinguish them from all other choral bodies that have ever visited this country. Rarely more than one hears harmonies instead of melody only, it might be one mighty voice singing alone, so complete is the oneness of tonal utterance.

The second basses are wonderful, suggesting nothing so much as the great 32-foot stop of a splendid cathedral organ. The other sections of the chorus are not tonally remarkable, except, perhaps, for clearness and a certain cold brightness in the soprano choir. But the wonderful dynamics and the instrumental effects which Mr. Koshetz secures from his singers leave the hearer breathless with amazement and delight. Sometimes the voices are like violins, sometimes like woodwinds and often like the organ. Sudden diminuendos sound exactly like the quick closing of a swell organ and the long sustained tones again are like the gradual shutting off of the stops and manuals of the organ. They are marvelous things, these that Mr. Koshetz accomplishes with his singers and a new field in choral singing seems to be opened up as one listens.

The programme consisted largely of Ukrainian songs in folksong mode, some of them composed by the conductor, others by Leontovich, Stetzenko, Kolessa, Stupnitsky and Barvinsky, all unknown names. They were fascinating in character, mostly in the minor mode, with rich and varied harmonies. A few of them, like Poor Hawthorne by Koshetz and Kolomeika, by Kolessa, were irresistible in their stirring rhythms and won great applause. A beautiful song was the lullaby by Barvinsky-Koshetz in which a mezzo soprano with an excellent voice sang the solo and the other voices wove an arabesque of sound around it. In this the high sopranos, humming above the soloist, sounded exactly like violins. The soloist was Miss Dmitrieva and a tenor soloist, heard with pleasure in another chorus, was Gabriel Leonoff.

(The Buffalo Express, Feb. 21, 1923.)

CHORUS SINGING OF UKRAINIANS THRILLS HOUSE
Large Audience Demands Many Encores of Vocalists.

GLITTERING PICTURE
Leader Scores Notable Triumphs.

By ISIDOR GOODMAN.

Fine art in voice cohesion was brought almost to the miracle point at the Wieting Opera House Sunday night when the Ukrainian National Chorus appeared for a recital. The event proved both a feast for the eye and the ear.

The singers in the variegated costumes of their native land made a glittering picture and their method of mass vocalization was of such scientifiating nature as to baffle description. The director, Alexander Koshetz, seems to have molded both a massive human orchestra and a many manifold pipe organ. Such dynamics in successive ensemble as is exhibited by these Ukrainians must be heard to be realized as coming from a choir of voices.

Differentiation in shading is brought to a pitch hardly thought possible, the director with magic sweep of the hand twinging the impressible double forte into the most plaintive and melodious of pianissimi.

With their own unique contribution to music the Ukrainians succeed in producing that distinctive effect that would only be expected from the individual singer or instrumental performer. The manner in which these singers have co-ordinated their voices in pitch, tempo and rhythm makes the choir about perfect in its unity and tonal picturing.

Director Koshetz is a man of magnetism and knows his book. His singers seem to anticipate his every interpretation and respond with a readiness that shows many days of careful study and training. In diction, both rapid and florid, the Ukrainians are in a class by themselves, their flow of text being clear whether the tempo is rapid or legato. They are peculiarly happy in singing their own "folk songs," not a few of which were the compositions of Koshetz, whose writings are going to become popular as soon as they are better known to chorus leaders in general.

(The Syracuse Journal, Feb. 26, 1923.)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до прислухи, а просьвіти — се сила. — Пишіть по цінник книжок „СВОБОДА".
Grand Street, Jersey City, N. J.

32

ДАРОМ

вишлемо наш прегарно ілюстрований „Підручник для Винахідників". Пишіть по моно днесь по українськи.

Імя A. M. WILSON є звісне через 32 літ.

В справі патентовання винаходів і продажі патентів звертайтеся до совісних патентових адвокатів лиш в Вашінґтоні, на адресу:

A. M. WILSON, Inc.,
310 Victor Bldg., Washington, D. C.

ДАРОМ ДЛЯ ТЕРПЛЯЧИХ НА ПРІРВУ

5,000 терплячих одержять Плящо на пробу і книжку про пропускну цілком ДАРОМ.

СТІОАРТА ПЛАРАОРАДЗ є чисто відмінним від пояса. Є поки збірником і аплікатором медицини, самі — приліпаючись, в цілім сильного задержання внутрішностий в жиоті. — Нема пасків, стрижок, ані спружин. Не дусаються проте, не труть тіла і не натискають на кість, що зовесі пубес. — Тисячі осіб лічилося в дома успішно, без залишення щоденного занятя, а наслідок дасть зауважити навіть у найтяжших случаях. МЯГКІ ЯК ОКСАМИТ, ЛЕГКІ ДО УЖИВАННЯ, НЕ ДОРОГІ, НАГОРОДЖЕНІ ЗОЛОТИМ МЕДАЛЕМ І ПЕРШОЮ НАГОРОДОЮ. Перебіг лікуваня природний, тому повстаєси непотрібний. Доведемо вам сего, що можемо, посилаючи вам пробку PLAPAO цілком ДАРОМ. Напишіть своє назвиско і адресу на купоні, зазначаючи 10 ц. на оплату почти і вишлять почтою пишка.

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.
Імя і назвиско .....
Адреса .....

Відворотна почта принесе вам безплатно пробку PLAPAO.

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить рішо задавнені недуги так МУЖЧИН ЯК ЖЕНЩИН
не уживаючи медицини.
Ню Йорк офіс: 335 E. 14th Street
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd Street,
Кождого дня від 12. до 8. вечер, з виняком четверга і неділі.
Bayonne, N. J. офіс: Berghoff Bldg., 22nd St. & Broadway
Відворот і четвер від 2. до 8. вечер
Субота від 2. до 7. вечер.

ПУБЛИЧНА ВИПРОДАЖ

Ми закупили 122,000 пар Американських Армії Munson-а черевики, розміри від 5½ до 12. Се є ціна надвичайна яка остаєтьу одної з найбільших державних контракторів.

Черевики гарантовані сто процент правдиваї шкіра, барва темно дубова, нелопускаючі води ні болота. Продаємо на ціна сих черевиків є $6.00, тому однак що закуплено весь товар, ми можемо продовати їх публиці по $2.95.

Прислайте правдивий розмір (сайз). Заплатите почтарови при відборі або пришліть мони ордер. Коли черевики не є ті, що представляємо, з охотою звернемо гроші на жадане.

NATIONAL BAY STATE SHOE COMPANY,
295 BROADWAY,
NEW YORK, N. Y.

HIPPODROME
43 STREET and 6th AVENUE
ЛІПШІ ЧАСИ найбільшого театра в світі
Бодто українських артистів
Два рази денно: 2.15 і 8.15
Ціни 50 цнт. до $1.50

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрия
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мужчин, женщин і дітий.
Найновійші електричні апарати.

PAIN-EXPELLER ПОМОЖЕ ВАМ

Коли возьмеся до помочи Pain-Expeller, БІЛЬ своєю поборется і покажеться. Сьогодня покажуться перші познаки ревматичного ломаня, торгованя, нервяк невралгія, торгуючі скручуваї суставові болі мушть сутеньку сего сильного правдивого фамілійного лініменту — випробуйте його. Правдивий Pain-Expeller має нашу АНКОР торговельну мерку. Всі ніші, се лишень Вітіці. 35 і 70 ц. в аптиках або від

P. AD. RICHTER & CO.,
104-114 Beekman St., Brooklyn, N.Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ВДОВА, бездітна, літ 27, пошукує місця на господарстві. Найліпше до вдівця з дітьми. Пишіть до: 45-51
MRS. N. WOYNAR,
424 East 9th Street,
New York City.

ПОШУКУЮ ГОСПОДИНИ ДОМУ старшої літчини або одиноко ще старшої. Вдома може бути з одною дитиною. Інтересовані звоняти або до: Ph. K., 429 W. 30th Street, New York, N. Y. 51-52

ПОТРІБНО
ФАХОВИХ ВИНАХОДЖЕНЬ.
Пишіть сейчас. 51
TERRE HAUTE WINDOW CLEANING COMPANY,
Terre Haute, Ind.

КОНКУРС!

Дякучителі іспитовий, з доброю свідоцтвами, пошукує посади в хорі. Співає добрим тенором голосом, учить і провадить хор і школу. Відзначений о уладжуванню представлень театральних, бувший режисер Укр. Театру Рускої Бесіди у Львові. Доброго характеру. Ласкаві зголошення просяться слати до: Дякучитель М. П. С. — c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 50-52

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Нове лікарство, котре патентоване від всяких ран, попечення, попарення, порізаня та затроєня крови. Хто хотіби набути сю мастьь нехай готовиться до мене. Ціна фляшки $1.50 і $2.75 з пересилкою. JOHN MANELICH, Box 251, Youngsville, Pa. 50-52

ЧИ ВИ МАЄТЕ ПРИЩІ ПО ЛИЦІ, ЧОЛІ, БОРОДІ І КАРКУ?

Ви певно ходили до ріжних докторів, пробували ріжні мазі і кроти, котрі як звичайно нічого не помагають і не помогли Вам. Єсли так, спробуйте фляшку РОЗЕЛІ на моє ризико. Ми гварантуємо, що РОЗЕЛІЯ усуне всі ляки прищі з Вашого лиця або звертаємо гроші назад. Ціна фляшки лишень 4 доляри. Пишіть по українськи. Гроші посилайте в рекомендованім листі або мони ордер на адресу:

ROSELIA CHEMICAL CO.,
Patterson Station
Box 124, Baltimore, Md.

SINGER-A МАШИНИ ДО ШИТТЯ

можете дістати від $6 і висше при 50 центових тижневих сплатах. Міняємо машини і приміняємо всякі направки. Маємо також уживані машини. Отворено вечером.

M. LEVITZKY, 1231—1st Avenue,
New York City, між 66. а 67. ул.
Телефон Rhinelander 9760

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА

Житомирського заведення порадів і Київського Зайнецького шпитала.
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 5th fl., New York.
Tel. Orchard 8121

DR. G. BUKKI
58 East 93th Street,
NEW YORK CITY
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР.
Лічить хорих, мужчин як і женщин. Справжні неправильності носа, уха і лиця, усуне аморацці і т. п.
Від 9. рано до 7. вечером. В неділі і свята до 4-ої.
КНИЖОЧКА ДАРОМ.

Tel. Dry Dock 3637
ДР. МЕД. МУСІЯ КАДЕЦЬ
50 St. Mark's Pl. (8th Street)
New York, N. Y. (холо 2-ої Еиї)
Приймає щодня 9—12 год. попол., 6—8 вечером. В неділі 9—1 год. по.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і нервних внутрішних недуг, вагуноїв.
Години офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в вох.
488—6th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2374

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мужчин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Для бедних безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
между 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН
як кашель, мокуцань, кирок, вечіння, кашель і нервних недуг, внутрішних недуг, ревматизм, острі нервові і кишкові недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Між 4-ти Ave. а Union Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

В КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".